

Administrația Tipografiei Naționale Cluj

On.
Biblioteca Universității din Cluj
2 expl.
Scutit de poștă

MAREA TINERIMEI ROMÂNE

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . . . Lei 360—
Pe un jumătate an . . . . . Lei 180—
Pe 3 luni . . . . . Lei 100—

REDACȚIA:

Cluj, Strada Regina Maria No. 11. — Telefon 13-31
ADMINISTRAȚIA:
Cluj, Strada Regina Maria No. 19. — Telefon 10-86.
Correspondența administrației: Căsuța poștală 76.

ANUNȚURI DUPĂ TARIF SE PRIMESC LA
ADMINISTRAȚIA ZIARULUI

CLUJ, STRADA REGINA MARIA No. 11

Fascismul „Cuvântului“

Ne place să citim „Cuvântul“ dlui Pamfil Șeicaru, C. Gongopol etc. pentru atitudinea lor românească, intransigentă, sever obiectivă, pentru verbul lor scris cu talent, — cei drept de multe ori aspru, tăios, — și în fine pentru că îmbrățișază cu căldură toate cauzele naționale, culturale și artistice, toate plângerile și durerile juste ale unei clase sociale, sau ale unui individ chiar.

Citind „Cuvântul“ te izbește imediat parfumul atmosferei îmbibată de intelectualitate și spirit, nobleța mediului ce poartă nota marcantă a distinsei pregătiri profesionale, clocotul izvorului bogat de idei și curente sănătoase, și după cum spuneam, sufletul divin al talentului.

Hotărât „Cuvântul“ a luat de mult locul „Universului“, care prin atitudinile ciudate ale directorului său, Stelian Popescu, și-a compromis definitiv bunul renume, rămânând un simplu organ de „mica publicitate“ și ca atare o bună afacere.

În orice caz, de mult nu mai crede nimeni în independența „Universului“.

Așa se întâmplă că „Cuvântul“ i-a luat succesiunea, devenind „regele“ ziarelor. Îți face o bună impresie că cele patru pagini sunt scrise, sunt pline de nevoile unui neam, de problemele prezentului și viitorului, și nu cu reclame. Acest sacrificiu nobil se pretuște mult, este o cheazășie a purității gândirii și simțirii și ne place să credem că nu ne înșelăm în această convingere, și că nu vom avea de suferit nici o decepție. Autoritatea persoanelor distinse care compun redacția „Cuvântului“ se restrânge și asupra ziarului. Prin mobilitatea gândirii și serviciul de informații (indeosebi politice), prin legăturile distinșilor purtători ai condeiului, „Cuvântul“ a ajuns să dea „cuvântul de ordine“, în presă o forță, un fel de generator de opinie publică.

Ce păcat însă că propagă fascismul.

Și iată dece. Este cel puțin îndoielnic că rețeta prescrisă de Mussolini Italiei, să poată vindeca și altă țară, suferind chiar de aceeași boală. Pentru că în caz afirmativ am putea consulta pe medicul Mussolini, aducându-l aci pentru o serie de spectacole. Dar suntem siguri că eșecul ar fi formidabil. *Boala economică și morală*, de care suferă mai mult sau mai puțin toate țările, reclamă un *tratament absolut individual*. Este greșit dar, după părerea noastră, că se propagă o idee, o concepție de Stat și organizare socială poate în plină contradicție cu compoziția și organizarea noastră etnografică și sociologică, cu vederile noastre etice și ideologice.

Din toți Mussolini cari au apărut și dispărut până acuma unul singur a rămas: Mussolini însăși, omul providențial al Italiei. *Aceasta vrea să zică că nu fascismul a triumfat, ci calitățile superioare și excepționale ale creatorului lui.* Acel om excepțional după care strigă domnul Enacovici, pe semne nu s'a născut încă la noi, pentru că altfel n'ar aștepta duioasele noastre suspinuri și chemări desperate, el ar veni, l'am simți toți și l'am urma fără ezitare. Ei bine, dar el nu există și atunci unde mergem?!

Naționalismul constructiv nu este o invenție fascistă el a existat decând există State naționale și inimi cari bat pentru ideea națională și de Stat național. Nimeni nu poate trage la îndoială dorul de muncă constructivă al umilului intelectual chinuit de grijile existenței și gelos de prosperarea nației sale, care în ultima analiză înseamnă binele general și deci și al lui.

Să fim într'adevăr mândri, să nu imităm exemple cari pentru noi pot fi un dezastru. Da, doctrina fascistă poate să fie o teribilă otravă pentru organismul nostru de Stat, și'n acest caz să recomandă riguroasă precauție. *De ce să nu scoatem noi forțele regeneratoare din cele 16 milioane români, de ce vrem să importăm și din această marfă — bună în Italia — dar poate cu totul imposibilă la noi. Să profităm de experiențele streinătății, dar să le acomodăm totdeauna mediului și stărilor specifice dela noi.* Să fim mândri. Naționalismul fascist al dlui Mussolini este peste măsură mândru.

Și încă ceva. Mussolini a făcut mult bine Italiei (bătălia grâului, ridicarea activității industriale, sindicalismul etc. sunt merite cari se leagă de numele lui). Dar Ducele nu și-a încheiat încă programul și deci nu se poate face încă un bilanț al activității sale. Mussolini are mulți dușmani în Italia, în mare parte intelectuali, ca să nu mai vorbim de muncitori. Pacea adusă de Mussolini între patroni și muncitori este o pace siluită, o pace așezată pe un vulcan. Intelectualitatea nu se împacă nici astăzi cu bruscările Ducelui și nimeni nu poate aproba *isprăvile fascismului cari nu suferă lumina zilei.* Ascensiunea excepționalului om, care este Mussolini a fost hotărât prea bruscă, Mussolini însă n'a fost din capul locului acel om excepțional pe care'l dorim noi toți, el a devenit atare dealungul anilor.

Cât despre „demagogia“ aceasta este un tot indivizibil și necesar până la luminarea completă a masselor. *Demagogia este indispensabilă fascismului dlui Musolini, cuzismului dlui*

Cuza „cameleonismului“ dlui Goga ; fără fraze bombastice fascismul ar muri în 24 de ore, cum tot în 24 de ore va muri după moartea aceluia care-i dă forța de coeziune. Să nu uităm că fascismul este în funcție de Mussolini, azi călare pe situație. Nu înțelegem deci importul fascismului, precum foarte bine am înțelege o nouă mișcare puternică izvorită din sânul națiunii, cu noi obiective, și care ar duce spre consolidarea internă și externă, spre normalizarea și moralizarea vieții, spre stărpirea sinecurilor, a claselor neproductive, cuprinzând un program bine stabilit, în care să palpe forța organizatorică, priceperea, competența și hotărârea. Până când nu vom avea acest program și o linie de conduită fermă, până când nu ni se va arăta cum trebuie să se faca ca se fie mai bine să ne dea voe toți binevoitorii acestei țări să preferăm parlamentarismul ideal, să-l ajutăm, să-i ridicăm prestigiul și să-i dăm posibilitatea să se desvolte, ajungând să fie ceea ce este în Anglia. *In loc de revoluție preferăm evoluția.* Aceasta e o aripă a gândirii noastre.

Ce-i drept, întreg tineretul este dornic de o faptă mare, dar pentru realizarea ei acest tineret divizat astăzi, trebuie unit și câștigat pentru marea cauză. Or, pentru aceasta este nevoie de un program precis. Nu sunt suficiente articole doctrinare și ideologice, căci la urma urmei tot în demagogie ne pierdem cu toții. „Cuvântul“-ui îi sunt dragi tinerii. Și domnului Goga și dlui Cuza și celorlalte partide le sunt dragi tinerii; ei sunt curiați de toți — și natural divizați. Aceluia îi

revine însă meritul, care va ști să concentreze energiile robuste ale națiunii și în primul rând ale tineretului. Așa înțelegem noi naționalismul constructiv, această faptă ar fi prima *„sinteză superioară a realității vii“*. Program și acțiune! Până când nu vedem fapte, este nedrept să se cante prohodul democrației și al parlamentului.

Oameni și înțelepți pot acționa spre binele patriei și sub regimul de azi. Dar acei oameni lipsesc! Criza de valori este mai presus de toate, criza de personalități impunătoare și fascinante — nu fasciste, e ceea ce bântue la noi. De ce nu s'ar putea face independentă aripa guvernului Garoflid-Manoilescu? Economia națională cu toate conjuncțiunile ei cu celelalte ramuri legislative și disciplin, este în fond mai mult ceva tehnic și s'ar putea despărți foarte bine de politică propriu zis.

Dar nu sunt personalitățile cari știu să se impună!

Rugăm deci „Cuvântul“ să fie mai milostiv față de parlament ca instituție, fie aceasta chiar produsul „vanei de bou“. Dar și biata democrație merită un tratament mai uman.

În fine, repetăm, fascismul fiind un produs specific al solului și soarelui italian, să ne mărginim a'l admira, a'l privi cum duce Italia din mărire în mărire și din glorie în glorie, să ne bucure această mărire a sorei mai mari, dar să nu importăm fascismul, căci el este marfă neaoș italiană, destinată exclusiv pentru „consumul intern“ al patriei artelor.

„Chemarea“

Un film monstru românesc.

Nici în tehnica filmului n'am rămas mai prejos ca alte neamuri. Avem și noi un film românesc, filmul nostru, filmul tragic al Basarabiei. Un singur film... Dar vom avea și altele, căci doar suntem un popor tânăr cu reale calități și cu perspective de frumos viitor. Viitor de aur...

Filmul Basarabiei e lung și rulează de multă vreme, aducând spectatorilor noi și senzaționale amănunte din viața mizerabilă a românilor de peste Prut. Basarabia duce recordul, a bătut Ardealul cu o nouă și inedită operă.

În Basarabia este foame!

Populația nu se hrănește decât cu pâine de mălai stricată, pâine de curuz care încă la noi în Ardeal, nu formează decât nutremântul porcilor.

Pelagra bântue în toate satele. Țăranii se zbat în delirul cel mai cumplit, în delirul foametei pe care — durere — miniștrii noștri nu-l cunosc decât din

mișcătoarea descriere a lui Knut Hamsun, ori poate nici de acolo.

Bolnavii se spânzură!

Miniștrii se plimbă, directorii generali din Ministerul sănătății publice dau comunicate de reclamă, județele n'au bani, spitalele lipsesc, caraghiosul popă friptură din fruntea departamentului sănătății, vizitează spitalele din Bihor iar țărani flămânzesc, țărani mor, țărani înnebunesc și se spânzură, iar miniștrii se plimbă, corespundează discută și nu înnebunesc.

Județele refuză să trateze bolnavii, Ministerul sănătății prin ridicolul său titular popă friptură își declină competența, deferește totul asupra ministerului de interne, care la rândul său nu știe dacă e competent ori ba: se numesc comisii ca să studieze chestiunea, se corespundează, se exprimă sincere regrete, se plânge, pentru a arăta țării că și miniștrii suferă când

suferă țara, ...filmul rulează, ajutoarele lipsesc populația inebunește, se spânzură, iar miniștrii fac călătorii de plăcere miniștrii nu flămânez, miniștrii nu inebunesc și nici măcar nu se spânzură. România e cea mai bogată țară din Europa. O spun miniștrii. Și ei au toate motivele să creadă acest lucru. Basarabia este însă bântuită de foame, basarabeni se spânzură fiindcă n'au ce mânca nici cât aruncă miniștrii în fiecare zi dela mesele lor... Basarabia a bătut recordul lumii, ne-a întrecut și pe noi ardelenii... căci în Basarabia țării se spânzură de foame.

Preotul I. Lupaș va lua măsurile cuvenite... va îngropa morții satelor basarabene, va curăți satele de cadavrele nefericitorilor români de peste Prut apoi va merge din nou la plimbare va face declarații, va vizita spitalele și va bea șampanie, iar filmul Basarabiei va rula mai departe.

Și România va fi fericită.

Tudor Bălăceanu

Tragedia Fripturiștilor

Știm cum s'au născut. Ne reamintim „doctrina” fastuoasă: „salvarea intereselor ardeleniști”, cu care încercau să-și justifice fripturisirea înfăptuită în forme puțin onorabile.

Acum că au trecut alegerile cari au verificat atât de strălucit „necesitatea” fripturii (doar nu au votat cu averescanii și fripturiștii lui Goldiș decât 7% de români), acum că poporul ardelean și-a întors cu scârbă spatele dela ideologia trădării, putem să analizăm mai „științific” atitudinea, adevărat istorică a lui Goldiș, Lupaș, Lapedatu, Moldovan și ceilalți, *minorum gentium*.

Ei nu au tradat numai interesele unui partid prin faptul că au împedat — în ultimul moment — venirea la guvern a partidului în care s'au ridicat la valoarea demnă de a fi răsplătită cu o friptură, ci au vândut însuși interesele democrației din această țară, făcându-se coadă de topor pentru distrugerea celor două forțe vii: a partidului național și a celui țărănesc.

Dar să abținem dela schițarea „ideologiei” flămândeilor maxilare și să analizăm ce au putut exopera fripturiștii din punct de vedere politic pentru Ardealul lor iubit. În succesele politice nu numărăm numeroasele și frumoasele rochii de mătase ale cucoanelor, nici automobilul unui nepoțel, pentru că toate acestea au rezultat nu direct din friptura servită pe tavă, ci din conjunctura politică, isteț comercializată.

În baza „condițiilor de colaborare bine stabilite” au primit trei ministere și cinci prefecturi. Și până ce nu se cunoaște încă forța partidului lor de ocazie au avut cam 22 de candidați de deputați, dintre cari Magyar pârta binevoit să aleagă 13, un număr nu prea norocos. 13 deputați „naționali Goldiș”, cum figurează în registrele parlamentului; dintre cari 11 sunt nepoții șefului Goldiș, iar ceilalți elevi: Victor Moldovan cu friptura arsă, și Oanea cu gura spartă.

Odată că li s'a văzut popularitatea zdrobitoare să te ferească Dumnezeu să mergi la un ministru sprijinindu-te pe ajutorul unui deputat fripturist, că nu ți-se mai face nimic. Un exemplu: Victor Moldovan, care a fost incontestabil ajutorul cel mai mare a lui Goldiș până când friptura nu ia distrus legenda cinstei sale impecabile și l'a silit să nu se mai erijeze în rolul de moralizator (vezi chestia pașapoartelor) dacă nu are destulă tărie să se menție pe sine însuși într-o morală nepătată, Victor Moldovan, care și din punct de vedere electoral a adus cel mai bun rezultat, a intervenit să se numească la Bistrița un prefect de poliție localnic cu diplomă de avocat și doctor în drept, Averescu și Goga i-au promis formal și... au numit pe un om de al lor, lipsit de titlurile recerute, dar neardelean.

Dacă greutatea lui Victor Moldovan nu merge nici până la numirea unui prefect de poliție să ne mirăm că a pierdut și friptura cu care a fost atras: subsecretarul dela domenii? Această gustoasă friptură i-a mâncat-o dl. Buișoiescu, numit acolo de curând.

A venit constituirea Camerelor, nici un fripturist nu a putut fi impus la vice-prezidenție sau cel puțin în biroul

Camerei. Stăpânii lor nu au mai vrut să audă de ei.

O ce tragedie! Dar tragedia este încă numai la începutul degrengoladei. Pe lângă tragedia externă a fripturiștilor, tragedia prestigiului între oameni și a valorii cotate la bursa politică mai vine și tragedia lor internă, din partidul lor de ocazie.

Sigur ați citit „Situția fripturismului, descrisă de un partizan al dlui Goldiș”, apărut acum câțiva timp în Adevărul. Scriitorul aceluia articol, publicistul Tiberiu Vornic, după ce arată că a sperat să reieșă din colaborarea Goldiș-Averescu *influența elementului ardelean în toate actele de guvernământ, cari privesc vatra noastră din Ardeal*, întreabă pe șeful său: „Care este astăzi situația partidului D-voastre? Există el ca organism politic ori nu?”

O întrebare inutilă, pentru că un organism politic nu trăește decât prin manifestările sale și organismul fripturiștilor nu a dat dovadă de alte manifestări, decât cererea dlui Lupaș pentru înscrierea în partidul Averescu și refuzul — deocamdată — a dlui Goldiș și Lapedatu de-a fuziona cu averescanii, nu din dragostea platonice pentru țărăniști, ci din simpla speranță, că vor putea repeta jocul de noroc cu liberalii.

Di Vornic cere impetuos o clarificare, „căci ni se pare imposibil să mai clootim în cazanul ridicolului public ca „fripturiști”, când noi aveam impresia, că facem... politică”.

Speră, că printr-o clarificare a situației lor „*judicata populată*” nu va mai vedea în ei „odiosii protagoniști ai lăcomiei fripturiștii”, pentru că el — continuă dl Vornic — nu găsește suficientă „*satisfacție în ronțăiala tăcută a unei fripturi, de dragul căreia să renunțe la mândrie și la veleitățile de luptă ale sufletului*”.

Vă trebuie o caracterizare mai bună a tragi-comediei fripturiștilor, decât aceea descrisă de fripturistul idealist Tiberiu Vornic?

Și totuși, dacă e să ne cuprindă mila trebuie să o simțim față de candidații la friptură Stelian Popescu, Xenii și Derussi cari din motive, fără importanță deosebită, nu au ajuns la rezultatul dorit, trebuind să se mulțumească numai cu *mirosul* fripturii. Ei au întârziat cu 24 de ore tratativele, pe care au trebuit să le continue după excluderea lor din partidul național ca simpli particulari P. X. și D. Excluderea le-a luat valoarea dela bursa politică și astfel au rămas între două scaune.

Este zguduitoare tragedia fripturiștilor, această cascadă a caracterelor și devalorizare a măririlor din trecut, dar își are și ea învățătura: un act imoral se răzbină asupra persoanei care îl face, pentru că „de o imoralitate se folosește omul în politică pentru un moment, dar se teme a lega prietenie cu cei pe cari „*judicata populară*” i-a apreciat atât de nimerit.

Și cum pe noi nu ne interesează numai trecutul și prezentul, ci și viitorul ne întrebăm: se vor mai găsi în viitor candidații pentru tragica carieră a „fripturiștilor odioși” și disprețuiți chiar de cei ce s'au folosit pentru un moment de ei? A. Trotuș.

Teoriile dlui Popa Friptură

— Gravele erori istorice ale dlui Ion Lupaș —

Motto: „*Slugă bună și credincioasă peste puțină al fost pus și multe voturi ai avut, iar acum peste multe ai fost pus dar puțină voturi ai primit*”.

Acum deunăzi mi-a^o căzut în mână textul autentic al cuvântării dlui dr. Ioan Lupaș, ministrul sănătății și al ocrotirilor sociale, ținută la „congresul” — nu radeți — „partidului național român” în ziua de 2 Mai. Aci „ministrul” Lupaș s'a consacrat de doctrinar al „fripturismului”. „Teoriile” dsale pronunțate aici cu o cutezanță neobișnuită la fripturisti dar cu autoritate talnică, trebuiau să aibă menirea să cucerească întreg Ardealul și în special vorba dlui Lupaș — generația cea de a treia. De atunci s'a dat răspunsul cuvenit acestor „teorii” de către corpul electoral, spre ademenirea căruia au fost exclusiv întocmite. Dar cu tot răspunsul lapidar și hotărât pe care l'a pronunțat Ardealul și Banatul în zilele de 25 și 28 Mai și mai vartos în 4 Iunie, credem totuși, că nu e inutil să revenim asupra lor, din anumite considerațiuni, pe cari acum refuzăm să le indicăm.

Cetind această cuvântare — și îl admir pe dl Sever Dan care și-a putut păstra calmul ascultându-o chiar — nu știi ce să faci să te indignezi sau să râzi de acest popă sucaș, care dela înălțimea grătarului de fleică a rostit o sumedenie de neadevăruri falșuri și stupidități.

Ci-că dlilor au desfășurat „steagul înfrățirii panromânești”. Steagul „panromănesc” pe care în județul Odorheiu l'au pus în mână contelui Bethlen, în județul Brașov l'au vopsit roșu-alb-verde și l'a încredințat i edentistului maghiar Szele Béla, iar în Arad în numele acestui steag „panromănesc” au smuls mandatul dela românul Ștefan Cicio-Pop, președinte al Adunării Naționale dela Alba-Iulia și l-au impus iredentistului și româno-fobului Barabás. Și pentru că panromănimul să fie complet tot ei l'au ales pe Filderman, Otto Roth, Wurmbrandt și bulgarii din Cadrilater. Pentru că nu trebuie să-l învinuim numai pe dl Bucșan și pe dl Goga pentru pactul cu ungurii și îndeosebi pentru candidarea unor personaje indezirabile. Dumnealor au fost în vechiul Regat, când ne insulta Szele et comp., ieșiseră demult din atmosfera înăbușitoare a robiei maghiare și nu mai aveau seismograf politic atât de simțitor pentru asemenea acte de ofență națională. Răspunderea națională pentru acest pact și toate dependențele sale cade în primul rând asupra dlui Goldiș și a grupării sale, dintre cari mai ales dl Dragomir (noi îi zicem Friptomir N. R.) cunoștea bine toate amănuntele luptelor naționale dinainte de Unire. Asupra lor trebuie să cadă pentru că dl Lupaș spune în cuvântarea sa, că generația treia, a cărei reprezentanți se girează „fripturiștii”:

„*Trăia numai trupește în cuprinsul Statului Ungar, sufletește ei au trăit și s'au dezvoltat încă de pe băncile școlii sub influența României libere*”.

Apoi dacă dlilor se laudă, că s'au unit în parte cu vechiul Regat înaintea noastră, chiar înainte de Unirea „oficială”, cum de totuși ei au pactizat cu ungurii iredentști și cu ovreii sioniști?

Dnii Maniu și Vaida, „resturi habzburgice” cum îi poreclește dl Lupaș, au rămas cu bieții oeri din județul Sibiului, cu popii valahi, cu mocanii dela Hunedoara și cu moșii dela Turda iar dnii fripturiști „panromâni” au venit în parlament braț la braț cu nemeșii, conții, baronii maghiari și cu rabini evrei.

Dar să analizăm mai deaproape celebra și geniala „teorie a generațiilor” pe cari noi proștii n-o înțelegem, dar pe care Cuvioșia Sa protoereul dela Săliște și actualmente șeful moașelor binevoeste să ne-o explice.

Cică ar fi fost trei generațiuni în politica românească. Prima cea din paș'opt, a dat ființă și program vast partidului național. Dl Lupaș se catodicește să-i acoarde în îndeplinirea acestei opere un rol de colaborator lui Simeon Bărnuțiu. Această generație obține de altfel grațierea savantului fripturist. A doua generație unde îi clasează pe memorandiștii, tribuniiștii vechi pe dnii Maniu și Vaida cu oamennii lor „n'a reușit să pună în circulație nici o idee politică nouă” reducând programul din 1848 la un postulat mai modest. Această generație pe care o numește a „tribuniștilor” (dnii Maniu și Vaida „tribuniști”?) — o recunoaște și dl Lupaș, că n'are încotro, prin „reprezentanții poporului nostru” a dezvoltat o frumoasă și rodnică activitate politică în parlamentul din Budapesta. Acești „reprezentanți” pe cari dl Lupaș îi trece sub tăcere, nu erau însă nici Brote, nici Slavici, nici Mangra, nici adepții lor, nu-i chema nici Triteanu nici Duma, nici Drăgan. Aceștia erau Maniu, Vaida, Vlad, Pop și ceilalți „habzburgici”.

Dar hic venio la punctul culminant: Generația treia a „Tribunei” dela Arad s'a ridicat cam pe la Unire, când s'a simțit primul miros de friptură, și între aceasta generația și cea de a doua a fost puntea de trecere și acum e în fruntea ei — dl Vasile Goldiș. E imposibil ca dl Octavian Goga să nu roșească cetind acest discurs. E imposibil, ca dnii Monțani, Eugen Goga, Dăianu, foștii tribuniiști (azi averescani) să nu rădă cu hohot privind aceasta hecatombă de falsuri. Dl Goldiș, care a fost cel mai pronunțat și cel mai pasionat adversar al „tribuniștilor”, care de altă parte era poreclit „ramolit”, „măgar de pe Vezuv” și al cărui cap s'a cerut în numele selecționării și al primenirii oțelite, că acest Vasile Goldiș, să fie azi prezentat publicului românesc, ca puntea de trecere și fruntaș al „tribuniștilor”, a generației celei de a treia.

Dar nu asta este singurul fals și singura perversitate în „teoria” generațiilor. Cea dântăi este însăși împărțea lui generis, care îl așează pe dl Maniu și Vaida în generația a doua dela 1881, într'un timp, când dlilor se găseau pe băncile școlii primare. Pentru ca să iasă cumva împărțea, și să-i izgonească din rândurile generației a treia, dl Lupaș, îi desparte pe Maniu, Vaida, Vlad, Ghiță Pop, Nițescu, Dobrescu, Bocu, Sever Dan, Man, Nemeș și atâtia alții de dnii Goga, Ioan Suci, Drăghici, Comșa, Dăian, Prie și ridicându-i la respectabile bătrânețe, îi trimite înapoi la anul 1881.

Dl Lupaș — pentru că să folosim o expresie mai civilizată — reface adevărul istoric și anume, că generația primă decretase deja pasivitatea și nu cea de a doua, unde l'a vârat pe dl Maniu și o alta generație în frunte cu dnii Vlad, Vaida și Maniu au decretat activitatea în anul 1905. Că prin urmare e cel puțin ciudat să-i așezi pe activiștii dela 1905 cu pasiviștii dela 1881 într'o generație.

Hamlet.

(Va urma)

Poșta redacției

Dlul Emil Necrilescu, — Gheorgheni. Mulțumim. Poezia din cauza abundenței de material nu se poate publica. Așteptăm altceva. Fapte și întâmplări dar în... proză. Cu bine.

Intre Masaryk și Cuza.

Conflictul Cuza-Codreanu a fost mutat din umbra bucătăriei partidului antisemit în lumina desbaterii publice. Mi se va îngădui, deci, astăzi, când idolatrizarea d-lui Cuza nu mai e la zădărnici, să rostesc un cuvânt răspicat și sincer, așa cum mă povătuiește ritmul inimii, înrudit cu paginile cronicarilor. Vă mărturisesc, niciodată nu mi-a fost simpatic profesorul Cuza cu nas acvilian. Unii cuziști, prieteni, cari îmi cunoșteau și naționalismul și entuziasmul pe care-l dăruiesc pentru orice cauză mare și nobilă, nu înțelegeau rezerva pe care o păstram față de mișcarea antisemită de sub oblăduirea bătrânului profesor de economie dela Iași. Și cum să fi fost înțeleasă atitudinea mea, când naționalismul meu crescut organic pe paginile lui Eminescu, n'a putut să ancoreze în doctrina președintelui L. A. N. C.?

Descendent sufletesc al marelui mort dela Bellu, naționalismul meu s'a hotărnicit în marginile adevărului și sincerității.

În scrierile apostolomanului profesor erorile roiesc îmbelșugate. Și nici vulgarile sofisme nu lipsesc. Un exemplu întâmplător.

Într'un articol chilometric din „Unirea“ (12 Octomvrie 1924), trăsând liniile de despărțire principiară între Titu Maiorescu și doctrina lui, pentru a-și consolida punctul de vedere, el, Cuza, naționalistul, n'a pregetat să uzeze de abilitățile diafane ale unui sofism ingrat. Dar să vorbească înșile textele.

Maiorescu scria: „Naționalitatea, dacă acest cuvânt vrea să aibă un merit și o valoare, nu poate fi pretext, sub care să se ascundă egoismul și barbaria, și *ținta noastră în viitor nu este de a ne păstra numai limba și sângele și teritoriul brut, fără altă aspirațiune mai nobilă*. Limba și sângele și teritoriul sunt elemente prețioase ca mijloc spre un scop mai înalt, și acest scop nu poate fi altul decât progresul civilizațiunii omenești prin toleranță și știință. Dar a susține mijloacele prin un sistem care nimicește scopul, este cea mai absurdă din toate rătăcirile politice, ce se poate închipui“.

Iar de aici, d. Cuza trăgea următoarea concluzie: „Va să zică este cea mai absurdă din toate rătăcirile politice de a apăra limba, sângele și teritoriul unei nații: întrucât ele nu sânt decât un „mijloc“, pentru un scop mai înalt, care este umanitatea și liberalismul.“

Nu ne interesează aici, acum concepția în sine a lui Titu Maiorescu sau a președintelui L. A. N. C., ceace trebuie să subliniem cu apă vie este sofisma și vulgară și neinteligentă pe care nu se ferește s'o folosească d. Cuza.

Maiorescu scrisese că ținta noastră în viitor nu este de a ne păstra numai limba și sângele și teritoriul brut, *fără altă aspirațiune mai nobilă*. „Iar bătrânul profesor n'a ezitat să susțină că defunctul profesor de logică a afirmat că „este cea mai absurdă din toate rătăcirile politice de a apăra limba, sângele și teritoriul unei nații“.

Iată, prin urmare, cum polemizează dl Cuza.

Dacă am avea aici, în provincie, la îndemână cartea fundamentală a doctrinarului antisemit, „Naționalitatea în artă“, am putea mâna înaintea lectorilor o ciurdă întregă de erori. Vrem totuș să mai remarcăm o minciună pe care a înrădăcinat-o în conștiința publică românească dl Cuza. E vorba de omorul ritual jidovesc. Ei bine, un medic român, dl Ciobanu a dovedit în chip luminos cu tot aparatul științific necesar că omorul ritual e un basm. Dl Cuza n'a vrut să ia act de această lucrare științifică românească. Ideia națională însă nu admite propagarea neadevărurilor, ea nu admite sofisticările de nici un fel, chiar când ele părelnic

slujesc scopuri naționale. Adevărul, mai curând sau mai târziu, triumfă peste toate obstacolele minciunii, iar ideia națională nu poate fi niciodată aliata minciunilor. Contemporaneitatea ne oferă o pildă de atitudine națională eclatantă. E pilda lui Masaryk, catehizmul în carne și oase al ideii naționale.

Când în 1886 a apărut în revista critică Atheneum, fondată la 1884 de președintele republicii din vecini, un articol al filologului ceh I. Gebauer în chestia unor manuscrise false, plămuite în scopuri patriotice de imediată utilitate, d. Masaryk a apărut pe acest filolog împotriva furiei opiniei publice și când altă dată acest Platon al Cehoslovaciei a protestat împotriva cre-

dinței în omorul ritual evreu, care începuse să se înfigă ca un cuțit în conștiința Cehilor, naționaliștii de suprafață, agitatorii de bălcu și-au indignat spuma gurii, iar studenții i-au spart geamurile și nu l-au lăsat să vorbească ca să se explice. Masaryk a rămas însă neclintit paznicul punctului de vedere științific.

Evenimentele istorice ne-au vădit cu claritatea lor cine au fost adevărații naționaliști „filosemitul“ Masaryk, creatorul statului cehoslovac, sau aceia cari iau spart geamurile, pentru că a susținut un adevăr.

Intre Masryk și Cuza, pentru noi alegerea este facilă.

Dar noi nu ne-am spus cuvântul întreg.

La revedere dle Cuza.

Ion Moldovan.

Muncitorimea și politica de realități

Cei grupați în jurul „Chemării“ cari nu suntem nici fasciști, nici plutocrați am privit totdeauna cu multă simpatie problemele muncitorești. Și de ce am ascunde-o, am simțit un profund regret, că această importantă clasă socială a cărei rol în viața noastră politică și economică se evidențiază din ce în ce mai mult, n'a obținut un singur mandat măcar, ca să aibă și ea reprezentantul său firesc în parlamentul țării românești.

Muncitorimea (și cea românească) până astăzi, n'a dus o politică de realitate.

A luptat pentru himere, s'a zbatut neputincios într'un haos teoretic, s'a închis hermetic în formule economice strimte, a alergat după utopii, și a strâns cu efuziune mâna sângeroasă a Moscovei, numai de câte ori a putut.

Rezultatul: o decepție cruntă, o oboșală ucigătoare, o depărtare mereu crescândă de pământ, o totală neputință de a înregistra un cât de mic succes și de a ajuta la dărâmarea obstacolelor din drumul democrației.

Muncitorimea mereu fascinată de ideologia lui Marx, a uitat, că, după cum cucerirea unei țări se face prin învingerea orașelor și satelor cari o compun, tot așa socializarea economică nu este cu puțință decât prin ajungerea unor etape. Lipsa de cultură și de educație politică a conducătorilor clasei muncitoare nu a permis acestor soldați permanenți în război, să întrevadă măcar speranța unei învingeri.

Noi n'am crezut niciodată într'o revoluție mondială provocată de agenții revoluționari, după cum nu credem nici în speculațiile naționaliste ale dlui A. C. Cuza, ori în combinațiile fascistice ale celor dela „Cuvântul“.

Toate sunt inoculații artificiale de scurtă durată.

O singură cale există numai, aceea a progresului evoluționist, iar nu revoluționar.

Și ne pare bine, că (deși târziu) muncitorimea din România a înțeles acest adevăr.

Prin hotărârile sindicatelor muncitorești afiliate la internaționala din Amsterdam, de a refuza mâna Moscovei și de a începe o politică reală, prin înființarea de bănci muncitorești care să acorde împrumuturi în condițiuni favorabile la toți acei muncitori cari tind spre o independență; prin crearea de căminuri și cooperative muncitorești, fără îndoială că se începe o nouă eră în viața muncitorească din România.

Standardul vieții al muncitorului azi este mult mai superior ca până aci, și pretențiunile lui de viață tind spre o continuă îmbunătățire a salariului și setea după cultură și odihnă sunt mult mai mari decât să aibă pofta să se aventureze într'o nouă acțiune revoluționară.

Muncitorimea din România a putut conștata, că este ușor să te însuflești pentru înalte și salvatoare idei economice, este ușor să faci socialism teoretic și să lansezi formule; e greu însă ca înconjurat de atâta puternici stâlpi capitaliști să faci un pas înainte, e aproape cu neputință ca izolat singur pe un front și bombardat din toate părțile de inamici ireductibili, să găsești un mijloc cât de neînsemnat pentru promovarea intereselor tale de clasă și realizarea principiilor socialiste.

Muncitorimea în sfârșit a înțeles, că nu poate porni pe calea cuceririi decât cu armele uzitate de actuala societate, cu acele a banului. Nu sunt atât de condamnat aceste arme atâta vreme cât și tu numai prin ele poți ajunge la învingere.

Noi, tinerii ardeleni, am fi foarte fericiți dacă muncitorimea română ar mai înțelege, că și prin București (oricât de oligarhic ar fi el) poate ajunge la satisfacerea doleanțelor sale, poate cu mai mult rezultat, chiar decât prin Amsterdam.

Ori cel puțin drumul spre internaționala din Amsterdam să conducă totdeauna prin București național.

Căci o patrie, o neam trebuie să aibă chiar și muncitorul. Și acest neam și patrie nu poate fi niciodată umanitatea.

Tudor Bălțeanu

promițator“, acest papagal al târgului politic care prezice, în „Biruința“, viitoarele combinații ale partidelor politice e mulțumit.

Noi talente în diverse domenii de literatură apar neconținut, pe măsură ce viața noastră publică începe a-și contura un caracter propriu ei în ansamblul țării întregite. E o mișcare neobservată ochiului distrat al publicului, dar o mișcare care nu poate scăpa uvrierului sau cercetătorului literar. Revistele aduc mereu nume nouă și nu numai nume, ci alătura de ele o contribuție literară originală considerabilă, care dă bune nădejdi de cel mai bun viitor. *Ne reținem de a da nume, pentru că multe din aceste nume au trecut sau se ospitalizează în coloanele acestei reviste și nu vrem să se creadă că aceste cuvinte s'au scris într'u lauda câtorva prieteni literari.*

Cine sunt aceste nume cari au trecut sau se ospitalizează în coloanele „Cosinzenei“?

Ion Breazu, Olimpiu Boitoș, Teofil Bugnariu, Aurel Decei, M. Gh. Carpen, Dionis Popa, Aurel Buteanu și Sever Stoica de cari se face amintire într'un număr precedent?

Dar pentru Dumnezeu, deocamdată nu se făcuse decât anticameră literară și făcând abstracție de opera de jămurire critică a poeziilor dlui Lucian Blaga și de unele cercetări de istorie literară, prietenul meu de liceu, de o pildă, Gheorghe Munteanu (M. Gh. Carpen) n'a scris doar decât recenzii în care se vedeau luminoase însușiri de subtil stilist. Sau, — horibile dictu-se poate face pomenire de Sever Stoica, care n'a publicat decât câteva articole sentimentale pe marginea cotidiană a actualității? Amândoi acești dioscouri obscuri n'au publicat încă literatura lor.

Dar dacă, mă rog, dl Cucu ar putea reține acuma nume, el nu știe, el n'a observat, el n'a văzut că cel mai mare romancier al României postbelice e scriitorul ardelean Liviu Rebreanu și că cugetătorul cel mai original al filosofiei românești este dl Lucian Blaga.

Poezia dlui Blaga este un „accident literar“ și e „ca o plantă care ar crește cu rădăcinile undeva în văzduh“?

Împotriva acestei păreri a cucilor, pentru noi Lucian Blaga cași Mihail Eminescu sunt două culmi a două veacuri în succesiune.

Dl Lucian Blaga, — și cine știe că la Lugoj trăește un scriitor genial? — a fost atacat de mai mulți din mai multe unghere obscure ale revistelor. El n'a răspuns niciodată niciunui. Căci are prea multă încredere acest scriitor ardelean în dreptatea posterității.

Numai îngăduim să se reediteze cazul lui Eminescu, când acesta a fost terfelit de piticii eternității și de uriașii contemporaneității. De acea noi revendicăm pe seama noastră onoarea de a apăra pe acest scriitor și ne vom hărțui pentru gloria lui. Cu argumente, cu ironie, cu vervă, cu violență, după cum capriciul temperamentului ne va îndemna.

Ucenic al maestrului, în pofida obiceiului său, îi dau domnului Cucu un avertisment. Dacă va mai terfeli prin neînțelegerea lui, în Ardealul nostru românesc, pe acest scriitor care plutește prea sus ca să fie văzut de toți viermii, vou scrie un pamflet care-l va face de râs înaintea tuturor, și prieteni și adversari, și inteligenți și paleologi, și admiratori și detractori.

Și dacă odată pentru că „Biruința“ a depășit hotarele cinismului profesional, a vrut să-mi ceară 350.000 lei despăgubiri civile, după acest avertisment îmi va cere 350 miliarde lei aur pentru prostia sa voluminoasă și bombată ca pânțelele dlui Octavian Goga.

Ion Moldovan.

Superficialitatea reportericească

Dl Cucu, acest delicvent al inteligenței s'a aciuit din capriciul directoral al dlui Bornemisa în coloanele „Cosinzenei“, cultivând în paginile ei un stil reportericesc de zarzavat. N'am remarca acest delict de frumusețe împotriva lectorilor, dacă acest cocoș al scrisului n'ar cânta pe gunoiul inculturei sale cucurigul vestitor al unei dimineți indeziderabile.

Sub cenușe dormitează câteodată puodoarea jarului, dar obrăznicia lătrătoare a banalității nu-l oprește să-și bage degetul în gură și să sugă un atac

împotriva acelu scriitor ardelean a cărui apologie o făcuse cu pricepere estetică prietenul meu literar Ion Breazu, în aceleași coloane ale „Cosinzenei“.

Dar să analizăm fugar articolul de fond (rog culegătorul să nu culeagă fund, căci ar indispune pe dl cocoșel și mai mult).

Pentru epoca de după unire, acest hidrocefalizat al scrisului a constatat îngrijorat absența producției literare ardelenesti. „Astăzi când o mișcare literară ardelenescă, cu elemente noi și viguroase începe să se infiripeze

Onestitatea gazetărească

Citind diferitele gazete, ne punem adeseori și involuntar, întrebarea, dacă în zilele noastre se poate vorbi despre o onestitate gazetărească?

Nu de mult, când în Ardeal, se scriau abia trei gazete, cu acele veste „ardelenisme” de cari azi mulți dintre ziaristii „literați” sosiți în deosebi din vechiul Regat, își bat joc, întrebarea aceasta ar fi revoluționat toate spiritele, cari contribuiau în orele lor libere, la răspândirea literelor românești.

Atunci era firesc să fie așa.

Pentru că ziaristii ardeleni, deși umpleau coloanele gazetelor românești cu „ardelenisme” erau cinstiți. Gazetarii ardeleni erau conduși în toate acțiunile lor de generoase năzuinți, de credinți înalte și ideal măreț, cari în loc să lumineze în ponoarele întunecoase au năzuit să se ridice spre culmile înalte, către cari tindeau frământatele aspirațiuni ale românilor de aici.

Pentru că atunci exista o onestitate gazetărească, și o întrebare ca cea de mai sus, ar fi fost cea mai adâncă ofensă ce s'ar fi putut aduce vreunui gazetar.

Astăzi întrebarea noastră și-o pune fiecare cetățean luminat, care urmărește cu atenție mersul evenimentelor.

Firește nu putem cere fiecărui gazetar să fie onest în afirmațiunile pe cari le servește cititorilor săi.

De o pildă, cine se gândește măcar să pretindă paleologilor din redacția „Biruinței”, acestor „pamfletari” roși de cancerul nerușinării, să fie onești și civilizați în scrisul lor?

Nimeni, căci e înzadar.

Noțiunea de morală, de civilizație de adversitate etc. este interpretată de fiecare scriitor și cititor deosebit, iar în redacția numitei gazete există o ridicolă confuzie a acestor noțiuni.

De aceia paleologilor, neisprăviților intelectuali cum ar zice colaboratorii „Biruinței” ofițerilor — tot colaboratori ai „Biruinței” — izbiți cu piciorul din cadrele armatei pentru fapte imorale, nimeni nu le cere onestitate nici chiar atunci, când acești condotieri ai presei să erijează în lupi moralisti.

Există însă și o altă categorie de ziaristi, dela care opinia publică așteaptă onestitate și pretinde o cinstită informație asupra evenimentelor.

În categoria aceasta îl numărăm și pe dl Al. Hodoș, directorul ziarului „Biruința”.

Dsa recunoaștem, este unul dintre cei mai talentați gazetari ardeleni. De câte ori îi citești însă scrisul, te cuprinde un sentiment de spasmodică scârbă, atât de josnic se țese patima cu perfidia și cu cele mai grosolane minciuni, în fiecare articol.

Să precizăm.

După reîntoarcerea dlui Al. Hodoș, dela București (căci directorul Biruinței este și deputat) dsa scrie un vehement articol la adresa partidului național acuzându-l că a luptat în parlament pentru (țineți-vă bine) validarea... a cui, ce credeți... pentru validarea dlui Szelle Béla, tovarășul dlui Octavian Goga.

Înainte de sosirea dlui Hodoș la Cluj ziarul „Keleti Ujság” din Cluj, într'un articol de fond, făcea un scurt istoric al „cazului” Szelle Béla, constatând că toate demersurile parlamentarilor unguri pe lângă guvern s'au dovedit infructuoase, deputatul naționalist, dl dr. Voicu Nițescu, robind un atâț pe puternic rechizitoriu asupra trecutului lui Szelle Béla, încât guvernul n'a vroit să mai audă despre validarea lui.

Este și acesta un puternic argument contra afirmațiilor dlui Al. Hodoș, cu cari cititorii noștri vor face cunoștință numai decât.

„Keleti Ujság” mai constată, că la votare, sașii au stat „în mod foarte comod lângă partidul maghiar votând pentru validarea dlui Szelle Béla”. În felul acesta scrise numitul confrate, sașii au câștigat și simpatia ungarilor și un deputat în plus, întrucât primul pe listă după Szelle Béla era un sas.

Era evident și prea natural, că ungarilor nu vor vota contra alesului lor. Dar iată că sosește dl Al. Hodoș și „dărâmă” toate afirmațiile de mai sus ca unul ce s'a convins „de visu” de cele petrecute.

La despuirea scrutinului — scrie dl Al. Hodoș — s'a constatat, că există 30 bile pentru validarea dlui Szelle

Béla, date de partidul național”.

Și dl Al. Hodoș termină jantș cu fraza „mai e nevoie de comentariu, mai e nevoie de alte dovezi despre duplicitatea partidului național”.

Noi, la rândul nostru ne întrebăm dacă mai e nevoie să arătăm obraznicia directorului Prăbușirei din coloanele căreia a evaporat de mult parfumul bunului simț și dacă se poate vorbi despre o onestitate gazetărească?

La tot cazul dacă se mai poate (și credem încă se poate) epitropii idealului de demoralizare a presei din redacția Biruinței, n'au dreptul să vorbească despre aceasta onestitate gazetărească.

Și n'are acest drept nici cocoșatul cu monoclu, Al. Hodoș.

Tudor Bălțeanu

FRIPTURI

Actul de înscriere a lui Popa Friptură, în partidul poporului

Eu lingăul Popă Friptură prin grația generalului averescu, și ajutorul jandarmilor, ministru al sănătății publice, declar pe a mea sănătate că mă înscriu în nu prea sănătosul partid al poporului și mă oblig să respect cu obișnuita mea sfințenie, toate hotărârile șefului chiar dacă ar fi atât de nesănătoase cât creerii generalului averescu, numai să nu mi se i-a sănătoasa friptură din gură.

Mă oblig, să mă supun statutelor partidului, adică: să-mi văd și eu de afacerile mele aidoma celorlalti colegi din ministeriu și să continui cu sfințenie să-mi bat joc de popor.

Sa-mi mănecă viermii mustața și să n'am parte de fericire nici în această și nici în ceialaltă viață, dacă eu Popă Friptură, mă voi abate dela programul guvernului.

(Cuvintele sunt tari generale, dar să știți, că orice limbaj este adecvat persoanelor de cari te ocupi, deci voi continua).

Îți doresc multă sănătate și sărut mâna coane alecule, Dumnezeu să te răsplătească, dar să nu-ți uite binele făcut poporului în 1907, iar umbra morților dela Ruși, să te urmărească până vei mai trăi, neîngăduindu-ți nici o oră de liniște.

Lui Goga, îi doresc să nu aibă o mai dulce amintire în toată a lui viață, decât simbolicele cruci din Hunedoara și toate actele lui să fie încoronate cu triste flori, culese de pe mormanele tăcute, ridicate de el însuși.

Lui Goldiș, toate cele dorite celor doi dinainte plus o și mai mare nerușinare.

Iar mie, lui Ion Lupas, Popa Friptură, Dzeu să nu-mi dea momente de bucurie în viață, să fiu hoinarul netrebnic al tuturor partidelor politice, să plâng Ardealul pe care l'am scuipat și să alerg în toată lumea, fără rost.

Așa să ne ajute Dzeu.

Popa Friptură m. p.

O convorbire telefonică

Allo !, Allo !, Centrala ?.. Da ?.. Domnișoară, vă rog să mi-l dați pe dl Tavi.

— Pe care Tavi dle ?

— Cum domnișoară, dta. în România-Mare nu-l cunoști pe dl ministru Goga și mai zici că ești funcționară de Stat ?.. Să-ți fie rușine...

— Pardon dle, nu fii obraznic, cine este acolo ?

— Aici deputatul Silviu Friptomir, și te rog să-mi dai legătură cu don ministru numai decât !

— Allo.. dl Tavi ?.. poștiți de vorbiți cu deputatul Silviu Friptomir..

— Mulțumesc dșoară.

— Allo... Allo... tu ești Tavi ? Servus.

— Da eu sunt Fripturică, cu ce te pot servi ?

— Ei, de, știu eu, nu-mi vine să'ncep.

— Te rog, te rog să ai numai curaj, căci doar mă cunoști, spune-mi ce te paște.

— Apoi uită Tavi dragă, unchiul meu Laczi bacși este un... este un mare...

— Ei te rog spune acum ce este...

— Este un mare... măgar.

— O știu asta de mult, dar totuș, tu, nepotul său cum ai ajuns la o asemenea prea firească concluzie...

— Cum, tu par'că n'ai ști... Zvezcul meu de unchi a făcut cunoscuta porcărie politică (cari între noi fie zis actul său altfel nu poate fi calificat) numai să ajungă ministru alături de tine și să mă boteze și pe mine de Fripturică, iar azi nu vrea să se înscrie în partidul generalului. Să știți că lingăul de Popă Friptură a fost mai cuminte — el știe ce înseamnă să fii ministru.. dar e un mare prost și el.. Mă Tavi, nu-ți vine să râzi și să roșești când vezi ce tipuri au ajuns miniștri ?..

— Ei, te rog frate Fripturică... Pentru o țară ca România ce oameni vrei ? Par'că n'ar ști fiecare dintre noi să iscălească un act, să-și ridice salariul, să se plimbe cu automobil, să bată țărani să facă declarații, să dea ordine și să-și aranjeze în onoarea sa.. dacă în guvernul nostru mai sunt și oameni de onoare — banchete și să bea șampanie pentru... prosperarea țării. Noi, între noi, nu este îngăduit să ne tratăm cu epitetele de măgar, bou, porc, prost și alte titluri pompoase căci în felul acesta... ce va mai fi de scumpa noastră Românie... (plânge) Nu este de ajuns, că tinerii dela „Chemarea” îmi zic mucos, comeleon și scuipă pe Popa Friptură, iar pe tine Fripturică te strâng aproape în fiecare număr de brăcinar, ci și noi, între noi, să ne spunem pe nume ?

— Iartă dragă Tavi, dar nu puteam trece cu ușurință peste aceste constatări.

— Bine, te iert, dar de altădată fii mai prudent... Căci nemernici suntem dacă-i vorba, cu toții, începând cu uscătura generalului și terminând cu lacheul meu Gáborel.. dar... țara nu trebuie să știe aceasta.

— Am înțeles — Ești un om genial dragă Tavi.

— Na servus !

— Sărut mâna !

Ce este aia mujic ?

Două redactori — știți de aia mai înțeligenți — dela „Biruința” plimbându-se pe stradă, au avut următoarea discuție biruințistică :

— Mă frate ce va să zică aia, mujic.

— Mujic.. mujic... de o pildă Vladimir Nicoară când scrie prostii la gazetă și este un laș când tăgăduiește că este o fostă cătană dezonorată, este un mujic.

— Ei bine, bine colega. Asta știu și eu că c. g. ioan este un mujic — Dar cuvântul în sine ce va să zică ?

— ?

— Nu știi ? Cugetă puțin.

— A bravo, am găsit.

— Spune !

— g. m. ivanov.

O rectificare.

Dl paleologu dela „Biruința” a scris o broșură despre... Biserica, bulgarul g. m. ivanov tot dela „Biruința” a scris o recenzie elogioasă despre... broșură. Ziarul „Unirea” din Blaj a scris după cum trebuia o notiță despre... recenziile sovetului g. m. ivanov. Acest din urmă ascris apoi un articol tot în legătură cu „opera” paleologiană și tot în „Biruința” despre... răspunsul „Unirei” din Blaj, a cărei redactori la tot cazul se pricepată de mult în ale Bisericeii, cât se pricepe antreprenorul opiniei publice din România, mujicul bulgar g. m. ivanov în ale „politiceii” externe de o pildă.

Nu vrem să intrăm în discuție.

Constatăm numai un lucru. „Unirea” din Blaj nu pentru acea și-a bătut joc (și cu toată dreptatea) de recenzentul g. m. ivanov, fiindcă acesta ca „mirean” s'a ocupat în momentele sale de reculegere de Biserica” ci fiindcă „moralistul” teleologu în „momentele sale de reculegere” a colectat o serie de prostii în broșură, iar bulgarul g. m. ivanov a avut neobrăzarea să răspândească și să facă apologia acestor prostii.

Facem cuvenita rectificare.

Revoluționarul dela Alba-Iulia.

Ovidiu Gritta povestea la o beție :

— Ce credeți, că Valer Moldovan, cu discursurile lui, mă va putea înălțura din scaunul de prifect ? D'apoi mă, cine a făcut România-Mare, dacă nu eu cu articlii lui Goga ? Bă băieți ! Să mă ascultați pe mine. Eu am făcut revoluția la Alba-Iulia, cetatea lui Ștefan viteazu. Bă ! Mie să-mi dea știpla din prifectură, când am adus jertfe pe altarul patriei ? Cine a stat la închisoare, nu eu Ovidiu Gritta, prefectul Târzi și viitorul directar general al Siguranței, în locul lui Voinescu, prostu ? Când au vrut Ungurii să-l bage la răcoare pe Goga, nu l-am mântuit eu ha ? Nu am luat eu răspunderea pentru articlii apăruiți ? Nu am șezut eu în pușcărie pentru articlii lui, când am spus la procuroru cu mustața sucită. „Eu l-am scris cu mintea și mâna mea. Cer achitare”.

Bă ! Dacă Goga s'a luptat pintru România-Mare cu capu, apoi eu m'am luptat cu șezutul.

Că eu n'am școli după spusa lui Valer Moldovan. Ce ? Ha ! mă rog frumos de iertare, ce are aface ? Că m'au dat afară din școli, mă rog, e o rușine ? La 'nceput din școli m'au dat afară, pe urmă m'au băgat la răcoare. Așa-i viața. Dintr'un loc te scoate, în celalt te bagă.

Bă, băieți ! Lăsați acuma dracului politica că nu-i de noi. Și să știți : Aceasta seară este o zi luminoasă în trecutul meu.

Și Gritta își dădu ochii peste cap, când bău șampania.